

Zápis
z jednání pracovní skupiny „Environmentální účetnictví na
makroekonomické úrovni“

které se uskutečnilo dne 5. října 2001 na Ministerstvu životního prostředí

Účastníci: dle presenční listiny

Jednání pracovní skupiny zahájil ředitel odboru statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí Českého statistického úřadu Ing. Jiří Hrbek. Přítomné seznámil se současným stavem statistického zjišťování v oblasti životního prostředí v souladu s požadavky Statistického úřadu Evropské komise (EUROSTATu). Zmínil se o konsensu mezi potřebnými údaji a skutečností ve vykazování dat v oblasti životního prostředí.

Dále Ing. Krejčová z odboru ekonomiky životního prostředí Ministerstva životního prostředí seznámila přítomné s novinkami v souvislosti s pracovními skupinami v rámci „Environmentálního účetnictví“. Dále přednesla návrh na vytvoření 3 pracovních podskupin makroekonomické úrovně:

1. skupina by se zabývala EPEA a NAMEA, vedoucím skupiny Doc. Ritschelová,
2. skupina by měla za náplň modelovou podporu, Ing. Bruha,
3. indikátory politiky životního prostředí (oceňování ekologických funkcí přírody a krajiny, konstrukce nákladových křivek, atd.), Doc. Jílková.

Doc. Ritschelová z univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem reagovala na návrh pracovních skupin s tím, že především 1. pracovní skupina má v sobě dvě tématicky, které se odlišují EPEA – NAMEA. Dále konstatovala, že další hlavní kroky by měly směřovat k souladu s návrhem statistického programu vykazování údajů na léta 2002 až 2007.

Mgr. Pražáková z Českého statistického úřadu z oddělení statistiky životního prostředí informovala o jednání EUROSTATu ve dnech 19. – 21. září 2001. Uvádíme vybrané body ze zápisu tohoto jednání:

- při rozvoji environmentálních účtů by měla být prioritně sestavena NAMEA pro emise do ovzduší a účet vodních zdrojů. Dále by se měla konsolidovat práce v oblasti účtů lesů, nerostného bohatství, environmentálních výdajů a daní,
- očekávané schválení SEEA (System of Environmental and Economic Accounting) 2000 Komisí OSN pro statistiku je v únoru 2002,
- význam SEEA vzhledem k doporučení systému pro environmentální účetnictví na celém světě,
- očekává se, že jádro diskuse příštího jednání se bude týkat otázky kolik klíčových prvků ze SEEA může být implementováno v Evropě,
- zdůraznění důležitosti účtů pro taková témata jako využívání půdy a biodiverzita, účtů kvality vody a rybářství,
- z pracovní skupiny pro NAMEA emisí do ovzduší vznikl návrh, aby EUROSTAT vytvořil souhrnem poznatků z dosud existujících materiálů manuál pro účty emisí do ovzduší.

Ředitel Ing. Hrbek následně informoval o vícenárodním projektu Phare, který se týká statistiky environmentálních výdajů. Konstatoval, že investice do ochrany životního prostředí zjišťované Českým statistickým úřadem jsou průkazné, pouze se budou muset začlenit určité postupy (přístup k běžným a stálým cenám,). V systému statistického zjišťování je u veličin za r. 2002 připravována v rámci ČSÚ zásadní změna, při které budou investice jako takové i investice na ochranu ŽP přímo součástí statistického výkaznictví všech ekonomických veličin pro využití v rámci produkčních statistik a statistiky národních účtů.

V rámci těchto souvislostí a s ohledem na zahrnování dalších prostředků vynakládaných (běžných výdajů) na ochranu ŽP je třeba zpracovat a navrhnout systém, ve kterém by bylo možné kvantifikovat tyto veličiny.

Nespornou výhodou nově zaváděného statistického systému sledování investic na ochranu ŽP je možnost využití všech prvků, podle kterých jsou hodnoceny dnes již výsledky v rámci systému národních účtů (členění podle OKEČ, NUTS, sektory SNA, druh vlastnictví apod.). Další vazby a propočty je možné praktikovat v rámci zjištěných proměnných.

Nejbližším důležitým úkolem pro odborné pracovníky MŽP a další uživatele statistických výsledků je navržení a definování hlavních indikátorů pro hodnocení podílu, stavu a dopadu do ŽP podle jednotlivých složek.

Mgr. Pražáková zdůraznila, že v ČR chybí rozdělení investic na koncové technologie a integrované, a informace o běžných výdajích na ochranu životního prostředí. Dále informovala, že v létě 2001 byla schválena novela klasifikace aktivit na ochranu životního prostředí (tzv. CEPA 2000).

Doc. Ritschelová poznamenala, že není úplně přesné rozdělovat environmentální účetnictví na makroekonomickou a mikroekonomickou úroveň (viz EPEA). Zdůraznila, že je vhodnější využít odhadů běžných výdajů podniků na základě studie než zjišťovat běžné výdaje čistě z účtů jednotlivých podniků.

Mgr. Ščasný z Centra pro otázky životního prostředí při Univerzitě Karlově informoval čím se Centrum zabývá v oblasti environmentálního účetnictví:

- dokončen projekt ISEW (alternativní indikátor k agregátům národních účtů),
- analýza materiálových toků MFA – material flow analysis), bilancí a indikátory materiálových toků (podle metodiky EUROSTATu),
- Environmentální aktiva podle SNA 1993/ESA 1995 a SEEA (spolupráce s ČSÚ),
- Indikátory udržitelného rozvoje (analýza celé řady indikátorů).

Navrhl existenci méně skupin s tím, že komunikaci mezi nimi a celkové organizační zajištění bude přes Ministerstvo životního prostředí. Zdůraznil nevýhodnost slučovat do jedné pracovní skupiny problematiku NAMEA a EPEA.

Ing. Farský z univerzity J.E. Purkyně Ústí nad Labem doporučil:

1. scházet se nad určitým novým materiálem k dané problematice,
 2. organizačně zajistit setkání a semináře by mělo Ministerstvo životního prostředí.
- Zdůraznil, že zjišťování běžných výdajů v oblasti ochrany životního prostředí nemůže být vyčerpávající spíše se musí jednat o reprezentativní vzorek podniků.

Doc. Jílková z Vysoké školy ekonomické Institutu pro ekonomickou a ekologickou politiku navrhla, že **v prosinci 2001 zpracuje a dá k dispozici členům pracovní skupiny možný časový plán schůzek a seminářů.** Též informovala o skončených a probíhajících studiích, které zpracovává Institut, např. Metodika průběžného vyhodnocování ekonomických dopadů legislativy na životní prostředí, Systém zhodnocení analýzy nákladů a přínosů, projekt vytváření modelu rovnováhy ekonomiky v ČR.

Ing. Ježdík z Univerzity v Pardubicích stručně informoval o projektu, který byl zadán Ministerstvem životního prostředí „Alternativní ekonomické indikátory udržitelného rozvoje, udržitelnosti a blahobytu“. Pojetí analýz a syntézy k formulování alternativních ekonomických indikátorů udržitelného rozvoje vychází v této studii ze dvou linií. Z makroekonomického hlediska budou podrobeny analýze dosavadní aktivity pro úpravu národních účtů, zpracované v minulosti nadnárodními organizacemi i v systémech národních ekonomik. Na makroúrovni bude zpracována část týkající se zejména nákladů spojených s čerpáním neobnovitelných i obnovitelných zdrojů. Mikroekonomické hledisko bude integrovat podnikové aktivity a především jejich udržitelné chování. Jednalo by se o komplexní pojetí environmentálních nákladů a užitků, jak vyjádřit skutečnosti týkající se udržitelného rozvoje v indikátorech.

Ing. Krejčová informovala o **mezinárodním regionálním semináři k problematice podnikového environmentálního účetnictví, který se koná v Brně ve dnech 29. – 31. října 2001 v prostorách hotelu Triumph.** Další informace je možné získat na tel. 02/67122552.

Mgr. Pražáková informovala stručně o referátech na téma analýza materiálových toků, které bývají prezentovány významnými evropskými výzkumnými centry při zasedáních Eurostatu, sekce statistiky životního prostředí.

Závěry z pracovního jednání:

1. V úplném závěru bylo navrženo, aby v rámci pracovní skupiny Environmentální účetnictví na makroekonomické úrovni byla zřízena pouze jedna pracovní skupina zabývající se aktuálním tématem.
2. Záštitu nad pořádáním jednotlivých akcí by mělo převzít Ministerstvo životního prostředí.
3. Doc. Jílková vytvoří databázi členů vzniklé pracovní skupiny.

Ministerstvo životního prostředí ČR
odbor ekonomiky životního
Vršovická 65, 110 10 Praha 10
tel.: 67 12 25 52 /ing. Alena Krejčová/
fax: 67 31 02 77
E-mail: krejcova@env.cz